

TRBOVLJE -kapela v bolnici.

1.

V bolnici v Vodah so l.1876 usmiljene sestre postavile kapelo M.B. za bolnike.

Ign.Orožen: Das Bisthum und die Diözese Lavnat, 4.del, l.188
str.399.

Enoladijska ozka stavba s polkrožnim prezbitერიem. Spodnji del bel strop (banjast s štičkapami) je poslikan.

Na stropu 3 slikani kviri s figuralnimi slikami. V linetah istotako figuralne slike. Prva na sev. steni sv. Cecilija, klečeča lepa figura, angelj sedi pri orglah in igra. Na levi strani pred arhitekturo stoji angelj z zelo resnim obrazom, ki dela vtis portreta. Mogoče slikar sam. V rokah drži napisni trak z napisom: Hvala vsim, ki so meni pripomogli v čast božjo narediti te podobe. Janez iz Teskovca. Na desni strani pa je napis: 29.8^{br} 1860. el murer xe sta Tita Zuliani. Slikano na presno, poskusi slike očistiti s kruhom so se obnesli, tako, da se bo dala večina slik rešiti. Ostali svod in kape je preprežen z bogatim trtjem, v njem napisi nanašajoči se na slike v linetah.

Na juž. strani prva lineta je sv. David z letnico: avgust 1861. V nadaljnjih linetah apostoli vedno po dva, v zadnji sev. sv. Pavel sam, v nasprotni na jugu Bog sin, ~~xx~~ odrešenik sveta. Na stropu prva slika, pri slavoletu sv. Martina v bblakih nad pokrajino, ki predstavlja pogled na Trbovlje s cerkvijo. Zelo dobro ohranjeno. 2. slika je Bog oče v gloriiji. 3 slika sv. Martin na konju z beračem. Ta je najslabša ohranjenost, videti so dvojne konture konja. Treba jo bo preslikati, a pridržati prvotno kompozicijo. Deli barve na sliki sv. Janez in sv. Jakoba so popolnoma počrneli - cinober - bo treba bržkone tudi izpopdniti. Trižev pot kopija po Fuhrichu, reven.

V sev. stran. kapeli stenska slika sv. Alojzija, iste roke kot cerkev.

V kapeli oltar roženvenške M.B., kipi dobri, tudi sličice rožnega venca dobre Arhitektura psevdoromasnka. Dobro restavriran po Zorattiju.

Klopi popolnoma brez vrednosti, črvive trnene- naj se napravijo nove, Zoratti napravi vzorec.

Prižnica iz ca 1870, zelo slabo delo - se vendar prenovi.

V juž. str. kapeli oltar Križanega, iz ca 1870 v slabem stanju, se prenovi, sicer pa ne slab v celotni kompoziciji.

Ob slavaloku na sev. strani lep rokoko tron s sedečo M.Božjo- kraljico z detom v naročju, se prenese v juž. kapelo nad vsh. vrata, kjer se napravi konzole. Danes v zelo nelepi stekleni omari. Kopija Tizianove Assunte, groba, brez vrednosti v juž. kapeli se zavrže.

Vel.oltar lep barok srede 18.stol. se prenavlja - Zoratti po stari marmornarstvi. *Dela* dobro.

Slikarija na stropu prezbiterija je ob zvoniku trpela od vlage in jo bo treba obnoviti. Dobri 4 Evangelisti nad oltarjem, ki se dajo očistiti. Drugo le deloma. V juž. kapeli vsh. ob vratih plošča z napisom: U veden spomin rodovitiga leta 1863 postavijo altar sv. Marija hvaliežni Trbovljčeni.

Fasada psevdoromanska neokusna. V nišah 2 dobra lesena rokoko- kipa. Na levi od vhoda plošča z napisom: Hic requiescit R.D.Iacobus Kottl natus in Carniolia 20.Iulii 1752 per 24 annos parochus Trifailensis obiit 20.Dec.1832.

Na desni strani plošča s križanem
Na desni strani plošča s križanem

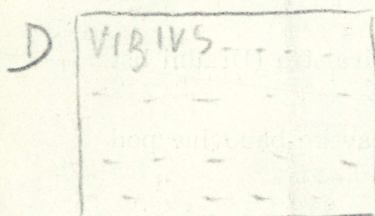
RenoVatqVe aMpIIatqVe CIVITAS LoCaLIS VnItIS VIrIbVs aC sVo perICLo sVb paro=
Cho Iosepho HasChnik.

Na juž. steni marmorna plošča z napisom (rimski): majuskula: P. Albinus Anto=
nius aed. cl. cel. et. Terentia. finita. v. f. sibi. et. p. albinio. finito. fil. q. cl. cel.
an. XXXX (drugi X je odtolčen) et. p. albin. marcellino. f. an. L. E. P. Alb. Marce. no. nep.
q. an. XXX. EIAN TVLLENRI. AN. XX (? negotovo čitano)

Malo dalje v isti steni 2 nagrobnâ rimska kamna z 2 reljefoma ob straneh. "roba
skulptura. "ena z vrčem obrnjena v levo in mož (odbita glava) s posodo (pisker)
v desni, obrnjen v svojo desno. Med njima napis, majuskula: Vibius. secundus.
veteranus i. v. s. E. s. // cerula. TVTORI. an. I. // vibia. avita. an. // // valeria.
marcelina (o..?)

Ob straneh napisa:

Vrste kakor v tekstu zaznamovane z //

M ob 1. m. 2

AN ob 2. m. 2

C ob 3. m. 2

V steni na levi strani vhoda v juž. kapelo:

Hic quiescunt ossa adm rdi dni Iacobi clementschi
qui parochiae hujus onus deposuit III. od. nov. A.
MDCCXLIII.

Na desni strani vhoda: + Ioannes Mart. Sagar pro ton.

Apost. annis 23 parochus in Trifaill obiit an aeta
tis salutis MDCCXXXVII sVb hoc saXo DIeM qVo res
Vrerget eX peCtabIt.

Poleg tega kamen z dvojnim križem kostni in mrtvaško glavo:

z napisom: M : K
1 7 1 0

Zvonik čeden rokoko. Tudi fasadiran. Na zap. portalu sev. kapele: 17S.s. Rosa-
rii 46.

Stele, 22.okt.1920, str.15-20. L

V listinah se omenja c. l.1330.

Ign.Orožen: Das Dekanat Neukirchen, l.1893, str. 604.

Rimski napisni kamni, najdeni pri ž.c.v Trbovljah in pri podružnici sv.
Katarine, pričajo, da je rimska kultura prodrla tudi v te gorske predele.
Vizit. poročilo iz l.1545 pravi: " PHarr Sannt Merthen zu Trifeil bey der
Saw. Vogtherr ist Herr Wolff von Aurspurg von der Herrschafft Tifer. Hat
funff Filial zu Sannt Katharina am Pach, zu Sannt Merthen(Markus?), zu
Sannt Leonhardt Im Tragen, Zum hll, Creutz vnd zu Sannt Nicola....."(str.
386)

Župnija Trbovlje je spadala pod ljubljansko škofijo od l.1463-1788.

O kugi, ki je divjala l.1647 v teh krajih poroča vikar Peter Tomažin lj.škofu
(str.386-388).

Župna cerkev: Cerkev ima poleg prez bit. in ladje še dvoje kapel, ki dajejo
tlorisu obliko križa.

Portal in okna so polkrožno zaključena.

Cerkev ima troje oltarjev: poleg vel.oltarja sv. Martina še str. oltar v
desni kapeli sv. Marije in levo sv. Križa(preje Corporis Christi)

Prvotna str. oltarja, ki sta stala v nekoliko krajši ladji ~~xxxxxxx~~(pred
l.1855) sta bila posvečena sv. Sebastjanu in sv. Jožefu.

Na zunanji steni so vzdani rimski napisni kamni.

Vizit. poročila iz l.1631,1641 in 1651 pravijo o c. sledeče: ~~xxi631~~

L.1631: " Tabernaculum habet lapideum a parte Evangelii- Altaria: l.s. Martini

2.s. Margathae a parte Evang., 3.B.V. Mariae a parte Epist., 4.s. Nicolai a cornu Evang., et 5.ss. Sebastiani et Rochi a cornu Epist. - In Eccl. nullum est confessionale....."

L.1641 Altare s.Ni colai ejiciendum vel cum altari ss. Sebastiani et Rochi ad murum vertendum.....

L.1651 pravi vizit.poročilo, da so sezidali nov zvonik z zakristijo v pri-
tliču.

L.1720 so dogradili ladjo. L.1747 prizidali obe kapeli

L.1778 dozidali prezbitarij.

L.1855 so podrli kapelo, ki je bila prizidana na juž.strani c.V zidovih so našli kamne s strelnimi linami. Verjetno je bila cerkev nekoč obdana z o-
brambnim ob- idjem, katerega gradbeni material so uporabili pri gradnji o-
menjene kapele.

Istočasno so odstranili tudi vmesno steno, ki je delila ladjo od prezbit.
in katere odprtina za prehod iz enega dela c. v drugega je bila zelo majhn
(9 čevljev višine in 7 čevljev širine)

L.1856 je c. dobila nove klopi

L.1860 prezidana Marijina kapela, ki je dobila novoltar.

V zvoniku je četvero zvonov. Najstarejši je bil vlit l.1758(1423 funtov)
pri Baltahsarju Schneiderju v Celju. Stali trije zvonovi l.1851 kuplejni
in so iz delavnice Samassa Ljubljana. Do l.1851 je imela c. še zvon, ki je
bil vlit l.1762 pri Schneiderju v Celju.

Župnijske matrije: krstne, poročne, mrliške od l.1669 dalje.

Ign. Orožen: Das Bisthum und die Diözese Lavant, 4.del, l.1881
str.385 -413.

L.1876 so bil postavljene nove orgle, delo ~~orglxxx~~ Fr. Goršiča. Imajo lepo
rezljano, pozlačeno omaro.

Slikar Janez Wolf pa je cerkev poslikal al fresco.

Zg. Danica, l.1876, str. 322.

Cerkev ima tloris križa. Nad vrati je podoba boga, nekoliko višje je podoba sv. družine.

Cerkev je fresko poslikana, naredil je to Janez Wolf, rojen v Leskovcu na Dolenjskem. Naredil je tudi sliko M.B., po Tizianu (vel. 12 čevljev 8 palcev v višino in 7 čevljev v širino) Ta podoba je v kapeli, ki (desni, kjer je oltar Jezus na križu. V levi kapeli oltar roženv. M.B. V vel. oltarju sliki sv. Antona Pad. in "aneza 1rst." akoravno zastarani, še vendar zavolj svoje umetnosti veljavni".

Zg. Danica, 1. 1863, str. 126.

Leta 1851 je Samassa vliil nove zvonove, uro v zvoniku pa je izdelal Janez Oblak, ki se je izkazal tudi v kovaškem in tesarskem delu.

Novičar iz slovanskih krajev. - Novice 24. jan. 1852. L. X. list 7, str. 27.

"Lansko leto smo začeli našo staro temno in tesno cerkev predelavati. Dan sv. Filipa je prišlo 15 Lahov; precej drugi dan so začeli podirati in so dodelali do sv. Martina. Dela je bilo sila veliko; ničesa nisem v akord dal, ker sem brez navadnega konkurenčnega pota se sam vsega podstopil in vse sam poskerbel. In.... v dveh letih upamo za silo dodelati in dolgove poplačati; farmani so dobri in darovoljni; v šestih letih, kar sem za fajmoštra, so za cerkvene reči že blizo 10.000 fl. uložili..... Pri lanskem zidanji sem mnogo poštenih in hvale vrednih umetnikov in delavcev spoznal, pa tudi brezvestne in zarobljene pa še bahačaste in lažnjive mojstre-skaze naletel, da se ponudim rad postreči vsim gospodom, ki se zavolj cerkvenih popravil z menoj posvetovati in škode varvati želijo."

Novičar iz avstrijskih krajev. J. Hašnik/piše/ Iz Terbolj na Štaj
- Novice 1. marec 1856, L. XIV. list 18. str. 71.

Nove orgle je leta 1876 napravil France Goršič. Pohvala za delo in nizko ceno.

Naši dopisi. Iz Ljubljane. (Naš gosp. Goršič)... - NOVICE, 11. oktober
1876. L. XXXIV, list 41, str. 331.